

Prøver – Evaluering – Undervisning

Engelsk

Maj-juni 2010

Ved fagkonsulent Rita Mogensen
Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen
Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer

Indhold

Indledning.....	4
Skolekom	4
Tak til censorerne	4
FSA	5
Skriftlig prøve	5
Hæfte 1 (en time).....	5
Hæfte 2 (to timer)	7
Vurdering	12
Ønsker for fremtiden	12
Censorordningen.....	13
Mundtlig prøve	13
Tekstopgivelserne	14
Valg af temaer	15
Selvvalgt emne	16
Dispositionen	17
Redegørelsen	18
Lodtrækning	18
Prøveoplægget	19
Prøveforløbet	22
Karaktergivning	22
Køn	23
Orientering om prøven til eleverne	23
Tjekliste	23
Ny prøvebekendtgørelse.....	24
Mundtlige prøver	24
Dispositionen	25
Kilder ved FSA	25
Klager	25
FS10.....	26
Skriftlig prøve	26
Hæfte 1	26
Hæfte 2	28
Brug af hjælpemidler og it	35
Karaktergivningen	36
Køn	36
Praktiske forhold	37

Prøver – Evaluering – Undervisning
Engelsk, Maj-juni 2010

Censorordningen.....	37
Mundtlig prøve	37
Tekstopgivelser	38
Lodtrækning	39
Temaer	39
Emner	40
Disposition	40
Kilder	43
Samtalen	43
Prøveforløbet	44
Tjekliste	44
Karaktergivning	45
Forberedelse til prøven	45
Forskelle på FSA- og FS10-prøverne	46
Nyt til FS10 mundtlig prøve	47
Skriftlige prøver	47
Mundtlige prøver	47
Lodtrækning ved FS10	47
Dispositionen	48
Prøvens begyndelse	48
Klager	48

Indledning

Nu er det igen tid til årets udgave af PEU-hæftet. PEU står for prøver, evaluering og undervisning. Sommerterminens prøver bliver evalueret, og samtidig bliver der givet forskellige forslag til, hvad der kan inddrages i undervisningen for at dygtiggøre eleverne og forbedre deres muligheder for at klare prøvekravene. De ældre udgaver af PEU-hæfterne kan stadigvæk læses. De ligger på [Skolestyrelsens hjemmeside](#). Ude i højre side på dette link.

Det forgangne skoleår bød bl.a. på implementeringen af de nye FS10-prøver såvel mundtlige som skriftlige. Prøverne er blevet godt modtaget af både lærere og elever.

I dette års udgave af PEU hæftet vil der efter evalueringen af FSA-prøverne være et afsnit om justeringer og præciseringer i den nye prøvebekendtgørelse til FSA. Det samme vil gøre sig gældende for FS10-prøverne.

Skolekom

På Skolekom under faget engelsk for grundskolen har fagkonsulenten en underkonference, hvor lærere kan stille spørgsmål om de fortolkningsproblemer, som kan have med love og regler at gøre. Derudover ligger der FAQ på EMU under faget engelsk. Her har fagkonsulenten givet svar på mange af de spørgsmål, der stilles i konferencen.

Tak til censorerne

Der skal lyde en stor tak til de beskikkede censorer for deres kvalificerede indsats ved såvel de skriftlige som de mundtlige prøver. De er medvirkende til, at vi får en ensartet bedømmelse over hele Danmark. Ligesom de ofte kan være med til at give lærerne ny inspiration til undervisningen.

Endelig en stor tak for censorernes tilbagemeldinger om prøveforløbene. Uden disse udførlige evalueringer ville dette dokument ikke kunne skrives.

FSA

Prøverne til FSA er ved at være rigtig godt indarbejdet ude på skolerne. Der vil selvfølgelig stadigvæk være nogle lærere, der prøver at føre elever til afgangsprøve for første gang, men i langt de fleste tilfælde vil der på skolen være andre lærere, der har erfaring med dette, og som kan rådgive og hjælpe. Arbejdet i fagudvalgene kan være en uvurderlig hjælp og støtte såvel i den daglige undervisning som ved forberedelsen og tilrettelæggelsen af prøverne.

Skriftlig prøve

Den skriftlige prøve i 9. klasse har nu været afholdt 7 gange – fire prøver i maj-juni og tre prøver ved decemberterminen. Dette betyder, at der er mange prøvesæt til rådighed for skolerne. Det anbefales, at alle elever har prøvet mindst et prøvesæt, før de selv skal til prøve, så de får indtryk af, hvilke opgavetyper de vil blive præsenteret for, samt hvordan de kan disponere deres tid. Det må forventes, at der til stadighed vil blive præsenteret nye opgavetyper i sættene eller foretaget små ændringer.

De beskikkede censorer udtrykker i deres evalueringer stor tilfredshed med såvel prøveformen som prøvesættene. Afprøvningen i de fire områder, lytteforståelse, læseforståelse, sprog og sprogbrug samt fri skriftlig fremstilling, giver et godt billede af den enkelte elevs kompetencer. Kombinationen af dette og en objektiv retning af de tre første dele af prøven giver en valid og reliabel prøveform.

Hæfte 1 (en time)

Listening Comprehension

Lyttedelen varer i dette prøvesæt 25 minutter og består af fire sektioner. Sektionerne afspilles to gange med undtagelse af sektion to, der kun afspilles en enkelt gang. På cd'en og i opgavehæftet gøres der tydeligt opmærksom herpå. Lyttesektion to er en fortsættelse af det interview, som bliver afspillet i sektion et, hvilket medvirker til at gøre det nemmere for eleverne at forstå indholdet efter kun en afspilning. I sektion tre præsenteres en nyere opgavetype, hvor eleverne skal matche syv udsagn med de rette overskrifter. Endelig er der i sektion fire en nyhedsudsendelse. Opgavetyperne er de velkendte multiple-choice-opgaver. Svarmulighederne er alle formuleret således, at de kan være plausible. Det er derfor nødvendigt, at eleverne lytter grundigt efter detaljerne for at kunne vælge den korrekte svarmulighed.

Censorerne skriver blandt andet om lyttedelen:

”Opgavetyperne var generelt gode. Sektion et og to var generelt de sværeste opgaver, hvorimod en stor del havde opgaverne i sektion fire rigtige.”

”Teksterne er til at gå til. Det er en meget tydelig udtale og et sprog, der er så poleret og flot, at de fleste elever vil kunne forstå sproget. Også selv om der er en række svære ord og formuleringer: *woven, gaps, came down in buckets, heavy showers*. Dog skal det siges, at de virkelig skal være oppe på mærkerne for at få noget ud af sektion tre, hvor tempoet er højt og sproget udfordrende, da det rummer mange ”svære” ord.”

”Opgaverne er svære, da eleverne skal være meget skarpe for at vælge det rigtige svar, da svarmulighederne ligger meget tæt op ad hinanden. Det gør, at eleverne ikke blot kan vælge det første det bedste svar, men skal overveje og vælge det svar, der er mest rigtigt.”

Det er items to, seks og ti, der har været den største udfordring for eleverne. Der er i alle items lagt distraktorer ind, således at eleverne vælger en forkert svarmulighed, hvis de ikke lytter meget koncentreret.

Det gælder om at lave nogle opgaver, som giver såvel de dygtige som de svagere elever mulighed for at vise, hvad de kan. Det vil sige, at det er relativt få elever, der skal kunne løse alle opgaver rigtigt. Forcensuren, som karakterfordelingen laves ud fra, har således vist, at elever med op til to fejl i dette prøvesæt kan opnå karakteren 12.

Reading Comprehension

Der er afsat 35 minutter til læsedelen i det foreliggende prøvesæt, hvilket har vist sig at passe godt til den tekstmængde og de opgaver, der er i hæftet. Læsedelen er inddelt i fire sektioner.

De forskellige opgaver i sektionerne svarer til de opgaver, som er kendt fra tidligere prøvesæt. I sektion et er der små korte autentiske tekster med tilhørende multiple-choice-opgaver. Sektion to og tre er matching opgaver, hvor eleverne skal matche henholdsvis tekststykker med overskrifter og to tekststykker. Sektion fire består af en længere tekst med tilhørende multiple-choice-spørgsmål, der tester henholdsvis indholdsforståelse og ordforråd.

Censorerne skriver blandt andet om læsedelen:

”Omfanget af opgaverne er meget fint. Der er tilstrækkeligt med opgaver til, at eleverne kan bruge de 35 minutter, de har til rådighed. Det handler meget om læseteknik, men det har eleverne også med sig fra andre fag.”

”Læsedelen har et spændende indhold af en passende sværhedsgrad. Nogle svage elever står dog helt eller delvist af.”

”Sektion to har været en stor udfordring for eleverne. Dels er tekststykkerne lange og svære at læse, og dels er mange af svarmulighederne drilske. Udtrykket *building early awareness* er der nok ikke mange, der kender. Bortset fra dette ene udtryk ligger sværhedsgraden i at forstå teksten ordentligt. Eleverne genkender straks nogle nøgleord i teksterne og tror, at de har fundet det rigtige svar, hvis de matcher disse nøgleord med teksterne. De mener fx, at *fast food facts* hører sammen med teksten i nr. fem, hvor udtrykket *fast food* indgår, eller at

shabby Singapore passer til opgave syv, hvor Singapore bliver nævnt. Denne del af læseprøven er helt klart en udfordring for de dygtige elever.”

I læsedelen er det specielt item syv og ni, der har været en stor udfordring. Begge indgår i den opgave, hvor eleverne skal matche overskrift og tekststykke.

Langt de fleste censorer giver i deres evaluering udtryk for, at sværhedsgraden i læsedelen har været passende. I omsætningstabellen ses det, at karakteren 12 kan opnås selv med to fejl.

Hæfte 2 (to timer)

Language Use

Eleverne disponerer selv fordelingen af de to timer på sprog og sprogbrug og på fri skriftlig fremstilling. Eleverne har således hæfte 2 under hele denne del af prøven, så de har mulighed for at skifte mellem de to opgavetyper alt efter, hvad tiden tillader. Gennem observation og snak med elever ved vi, at de fleste elever bruger ca. en halv time på sprog og sprogbrugsdelen, hvorefter de går over til den fri skriftlige opgave.

Sprog og sprogbrugsdelen bestod i dette års prøvesæt af fem opgaver. I den første del blev eleverne prøvet i ordforråd og deres kendskab til ordklasser, da de skulle vælge og indsætte det korrekte ord blandt ord, der har samme oprindelse. Selv om eleverne må bruge hjælpemidler til denne opgave, har det voldt mange elever problemer at skelne mellem *complaint* og *complained* samt at finde betydningen af ordet *complainant*. I den næste opgave skulle eleverne vælge det rigtige ord ud af fire muligheder til hver sætning og skrive ordet på linjen. Ordene, de kunne vælge imellem, var ord, der ligner hinanden, og som derfor ofte forveksles af elever. I den tredje opgave skulle eleverne vælge og afkrydse de rigtige *phrasal verbs*, som passede ind i sætningerne.

I den fjerde opgave skulle eleverne omskrive verberne fra *infinitive* til *past tense*. Selv om denne opgavetype har været med i mange prøvesæt, er der stadigvæk elever, der ser ud til ikke at have fået undervisning i, hvordan de kan slå uregelmæssige verber op i ordbogen eller på en liste. Det volder specielt problemer for en del elever at finde den rette form af *to be*.

Endelig er der den kendte opgavetype, hvor eleverne skal finde ti fejl. Stadig flere elever finder nogle af fejlene. Det er rigtig ærgerligt for nogle elever, der finder en fejl og retter den, men kommer til at lave en stavefejl. Der var fx flere elever, der havde fundet fejlen *especial*. De vidste, at det skulle være et adverbium og at de skulle sætte *ly* på ordet. Desværre stavede de ordet med kun et l og skrev *especialy* i stedet for *especially*. Hvis eleverne finder og retter en fejl, der ikke er en fejl, trækker det ikke et point fra.

Censorerne skriver blandt andet:

”Det er meget tydeligt, hvilke grammatiske områder eleverne har beskæftiget sig med, og også i hvor høj grad de er blevet vejledt i brug af hjælpemidler.”

”Mange elever tror, at de ved, hvordan ord staves, men det gør de ikke! Utroligt at de ikke bruger de hjælpemidler, som de må bruge. Mange kunne undgå mange fejl her, hvis de havde brugt ordbøger.”

”Udmærkede opgaver af varieret sværhedsgrad. Helt klart en god mulighed for at score mange point, hvis man har været en flittig elev og har lært at bruge sine hjælpemidler hensigtsmæssigt.”

I sprog og sprogbrugsdelen er det item fire og 28 samt Find ti fejl opgaven, der har været de største udfordringer for eleverne. I item fire skal ordet *complaint* indsættes, og i item 28 skal eleverne danne korrekt imperfektum af verbet *plan*. En hel del elever har kun fundet få fejl i Find 10 fejl opgaven. Den største korrekthedsgrad i denne opgave er på ordet *stayed* (stayed) og *decorations* (decorations).

Free Writing

I dette års prøvesæt skulle eleverne skrive en historie ud fra de givne oplysninger. Oplægget bestod af tre sms'er samt indledningen til en fortælling om *William's Lucky Day*. Eleverne fik ligeledes besked på at inkludere i historien, hvilket job William blev interviewet til, hvad der var hans drømmejob, samt hvordan og hvorfor han fik jobbet.

Censorerne skriver blandt andet om dette:

”Dette års opgaveformulering var lige i øjet – her kan alle elever være med. Jobsøgning har mange prøvet og i hvert fald hørt om fra kammeraterne.”

”Generelt var besvarelsene ikke af så høj kvalitet i år. Jeg mener, en del af problemet ligger i oplægget med de tre sms beskeder. De dygtige elever har formået at inkorporere beskederne i deres besvarelse, de dårligste har skrevet dem af eller slet ikke forholdt sig til dem. Ydermere lægger oplægget op til brugen af direkte tale, og det mestrer en stor del af eleverne ikke, heller ikke de dygtige.”

”Det er en rigtig god idé at tage udgangspunkt i et billede af en dreng, der skriver sms'er. Det er noget, eleverne kan forholde sig til. De fleste i den alder har også et fritidsjob, og det er ikke svært at skrive om et drømmejob. Det er normalt inspirerende at digte videre på en historie, så det er fint, at overskriften er på plads, og at historien allerede er startet. Alt i alt er der kommet mange gode stile ud af dette års oplæg.”

Hovedparten af eleverne har overholdt rammen på 350-450 ord. Det ser ud til, at eleverne har lært at bruge funktionen med ordoptælling på computeren. Ligesom det kan ses, at de har fokuseret på kvaliteten i stedet for kvantiteten. Der er dog nogle elever, der ikke magter at skrive så meget, og det er oftest elever, hvis sprog er præget af danismer og sproglige fejl. Enkelte elever magter slet ikke at skrive en fri skriftlig opgave. Det er dejligt, at mange skoler i disse tilfælde har vedlagt et papir, hvorpå der blot står elevens navn og underskrift. På

denne måde slipper censorerne for at skulle kontakte skolerne for at høre, om opgaven er blevet væk.

Nogle elever har i år skrevet antal ord på deres opgave. Det har censorerne været vældigt glade for. Der er derfor et udbredt ønske om, at alle vil gøre det. Det er lærerens pligt at orientere eleverne om, at det i hvert fald ikke trækker op at skrive mere end de 450 ord.

Fejltyper

”Der var mange veldisponerede opgaver, og de fleste elever skriver ganske frejdigt og ugenert på forholdsvis flydende og letforståeligt engelsk. Nogle har et ganske enkelt ordforråd og mange gentagelser, mens andre er i stand til at formulere sig i lange hoved- og bisætninger og med et varieret ordforråd med gode engelske vendinger.”

En af forudsætninger for, at eleverne kan udtrykke sig på engelsk på et rimeligt niveau, er, at de har øvet sig. Det skriftlige arbejde bør gå hånd i hånd med det mundtlige lige fra engelskundervisningens begyndelse. Eleverne skal vide, hvad der hører skriftsproget til, samt hvordan forskellige teksttyper (genrer) sættes op. De skal kunne stave og sætte tegn samt kende til de centrale grammatiske områder.

De problemfelter, som ses i elevernes opgaver er følgende:

- Genre
- Punktummer
- Kommaer
- Tegnsætning ved direkte tale
- Ordbogsopslag
- Danismer
- Verbernes tid og bøjning
- Kongruens
- Apostrof i genitiv
- Pluralisdannelse af substantiver
- Sammentrækninger
- *To be* i præsens og imperfektum
- Det relative pronomen
- Ordstilling
- Omskrivning med *to do*
- Adjektiver/adverbier

En liste som den ovenstående kan eleverne bruge som tjekliste, inden de afleverer deres opgaver.

Et af de områder, der volder mange elever problemer, er forvekslingsordene. En censor har samlet nedenstående liste fra årets opgaver:

at/that

bye/ buy

chance/ change

Prøver – Evaluering – Undervisning
Engelsk, Maj-juni 2010

<i>Close/ clothes</i>	<i>cloth/ clothes</i>	<i>could/ cut</i>
<i>desk/ disk</i>	<i>god/ good</i>	<i>had/ hat</i>
<i>heard/ hurt</i>	<i>he's/ his</i>	<i>hole/ whole</i>
<i>it's/ its</i>	<i>know/ now</i>	<i>knew/ new</i>
<i>lay/ lie</i>	<i>lock/ look</i>	<i>most/ much</i>
<i>nerves/ nervous</i>	<i>of course/ off course</i>	<i>of/ off</i>
<i>ours/ hours</i>	<i>probably/ properly</i>	<i>right/ write</i>
<i>rite/ write</i>	<i>rode/ wrote</i>	<i>side/ site</i>
<i>should/ shout</i>	<i>should/ shut</i>	<i>tanks/ thanks</i>
<i>the/ they</i>	<i>their/ there</i>	<i>then/ when</i>
<i>thing/ think</i>	<i>through/ thought</i>	<i>to/ too</i>
<i>too/ two</i>	<i>tree/ three</i>	<i>walk/ work</i>
<i>want/ won't</i>	<i>"whit"/ with</i>	<i>with/ white</i>
<i>wood/ would</i>	<i>your/ you're</i>	

Der forekommer mange danismer i elevernes sprog og fejlagtige ordbogsopslag. Her er et lille udpluk:

His big dream was going in performance

For good shake (for God's sake)

He stills me some questions

I joy me

I pleased me to Monday

All the men in the restaurant seemed so busy and impotent

I love to play food balls

He shagged the kind looking man's hand

He tasted the number

He choke his hand

Now were bells 13:55 am

In your announce

A lamb was turned on

I den anden ende af skalaen findes elever med et rigt ordforråd:

The task at hand was actually getting the job...

He was over the moon...

He hung up overwhelmed by happiness...

He yelled jubilantly...

All of a sudden he was in a rush...

He swiftly found his wallet...

Brug af hjælpemidler

Censorerne skriver:

”Mange er imidlertid ret ukritiske med hensyn til gennemlæsning og redigering af deres opgave. Man har nærmest indtryk af, at de har været klar til at aflevere, lige så snart det sidste punktum var sat. De bør nok i højere grad vænnes til at rette deres opgaver for grammatiske fejl, stavefejl m.m.”

”Eleverne skal blive bedre til at læse korrektur. De er alt for sløsedede med at læse opgaverne igennem.”

”Det er desværre alt for tydeligt, hvilke elever der har fået vejledning i brug af hjælpemidler og er trænet i brug af ordbøger.”

Stort set alle censorer skriver i deres rapporter, at alt for mange elever tilsyneladende slet ikke bruger de tilladte hjælpemidler.

Eleverne må bruge ordbøger – såvel elektroniske som i papirudgave – samt grammatiske oversigter under hele anden del af prøven. Altså også under sprog og sprogbrugsdelen. Eleverne må ligeledes bruge computerens stave- og grammatikkontrol.

Det er nødvendigt, at eleverne i den daglige undervisning vænnes til at bruge disse hjælpemidler, da de ellers ikke vil kunne få det fulde udbytte af dem.

Brugen af hjælpemidler er en del af skriveprocessen. Eleverne skal være bevidste om og øves i skriveprocessens forskellige faser:

- En indledende planlægning med anvendelse af forskellige brainstormteknikker

- En nedskrivningsfase, hvor der skrives løs uden for mange ophold for at finde ud af stavning, grammatik og ordvalg, da det kan hæmme en flydende og sammenhængende formulering
- En bearbejdningsfase, hvor hjælpemidlerne tages i brug
- En gennemskrivningsfase, hvor den endelige korrektur foretages.

Brug af it

Stort set alle elever skriver nu på computer til skriftlig engelsk. Censorerne melder om en til to procent, der skriver i hånden. Det vil absolut være ønskværdigt at få de sidste procenter med, fordi disse elever bliver stillet ringere, da de både skal bruge tid på indskrivning og ikke kan bruge stave- og grammatikkontrol. Hertil kommer, at en svært læsbar håndskrift uvægerligt vil indvirke negativt på bedømmelsen.

Når eleverne skriver på computer, må de ikke have adgang til internettet eller til andre filer på computeren. Dette betyder, at eleven ikke må indsætte illustrationer eller billeder i opgaven. Det har der desværre været nogle eksempler på i år.

Vurdering

Til hvert prøvesæt bliver der udarbejdet en facitliste til de tre første dele af prøvesættet. Den bliver lagt på Skolestyrelsens hjemmeside umiddelbart efter prøvens afholdelse. Det er kun de i facitlisten godkendte løsninger, der må godtages som rigtige. Ved en forcensur fremstilles der en omsætningstabel, som ligeledes lægges på Skolestyrelsens hjemmeside. Dette vil i sagens natur først kunne ske et par uger efter prøvens afholdelse, da der skal være rettet et vist antal opgaver til brug for udarbejdelsen af denne. Fremstilling af omsætningstabellen sker på baggrund af forcensuren. Ved fremstillingen af omsætningstabellen bliver der ligeledes taget højde for, om der skal tages hensyn til særlige forhold under prøven, fx om en opgave har været særlig vanskelig, eller om andre løsninger end den i facitlisten udmeldte løsning kan accepteres.

Det er vigtigt at slå fast, at såvel facitlisten som omsætningstabellen fra Skolestyrelsen skal følges. Lærere og censorer må ikke udarbejde deres egne.

Det anbefales at benytte evalueringsskemaet i Prøvevejledningen til bedømmelse af den fri skriftlige fremstilling.

Ønsker for fremtiden

For censorerne tegner der sig et billede af, hvad der skal arbejdes med:

- Læsestrategier, blandt andet nærlæsning af tekster for at få fat i detaljerne
- Skrivestrategier
- Træning i at bruge de medbragte hjælpemidler til anden del af prøven
- Træning i at forstå opgaveformuleringer og grammatiske termer på engelsk

- Kendskab til centrale grammatiske regler.

Der skal endvidere lyde en kraftig opfordring til skolerne om at sørge for, at opgaverne er lagt i samme rækkefølge som på karakterlisten, da der ellers nemt kan ske forvekslinger.

Hvis en elev ikke afleverer en fri skriftlig opgave, bør det noteres under bemærkninger på karakterlisten eller også skal der vedlægges forsendelsen et tomt stykke papir med elevens data samt underskrift. Der er et udbredt ønske om, at eleverne skriver antal ord på deres fri skriftlige opgave.

Endelig vækker det stor glæde blandt censorerne, hvis skolerne udskriver de fri skriftlige opgaver i to eksemplarer, så begge censorer kan have opgaven under karakterforhandlingen.

Censorordningen

Det er vigtigt at slå fast, at der stadigvæk er en kommunal censor i udtræksfagene. Der har hersket en del forvirring på skolerne, da det i de bundne fag dansk og matematik er blevet faglæreren, der retter opgaverne. Ordningen med kommunal censor fortsætter også til næste år i engelsk.

Sidste år blev det indført, at den beskikkede censor og den kommunale censor skulle konferere deres karakterer. Der skal således foregå en forhandling mellem de to censorer, hvorunder de når til enighed om den fælles karakter. Såfremt de ikke kan blive enige, fastsættes bedømmelsen som gennemsnittet af de enkelte bedømmelser afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen.

En drøftelse af karakterfastsættelsen har naturligvis krævet mere tid af den enkelte censor, men samtidig har det afstedkommet mange gode samtaler mellem censorerne, som kan være lærerige for begge parter.

For at lette forhandlingerne foreslår flere censorer, at skolerne printer den fri skriftlige opgave ud i to eksemplarer, et til hver censor. Flere skoler havde gjort sådan i år, og det var absolut en stor hjælp.

Mundtlig prøve

Der er stor tilfredshed blandt såvel lærere, censorer som elever med den prøveform, som vi har fået i 9. klasse i engelsk. Mange lærere har prøvet at føre op flere gange, mens andre har skullet prøve det for første gang. For begge parter vedkommende anbefales det at læse [prøvevejledningen](#) på Skolestyrelsens hjemmeside. Da prøvebekendtgørelsen er blevet ændret, er der også foretaget ændringer i vejledningen.

Det anbefales ligeledes at deltage i de prøvekurser, der afholdes over hele landet. Der er desuden mulighed for at finde svar på eventuelle spørgsmål på EMU under faget engelsk, hvor der er oplistet en række spørgsmål/svar (FAQ - *frequently asked questions*). Endelig er

der mulighed for at stille spørgsmål til fagkonsulenten i fagkonsulentens konference på Skolekom under faget engelsk i grundskolen. Ved at læse, hvad andre lærere har spurgt om, kan man måske få svar på sine tvivlsspørgsmål. Begge steder lægges der desuden jævnligt nyheder og informationer ud.

Tekstopgivelserne

Til prøven i 9. klasse skal der opgives ”et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal omfatte 30-40 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, for eksempel lyd- og billedmedier. Flere engelsktalende lande skal være repræsenteret i opgivelserne”.

Censorerne skriver blandt andet om tekstopgivelserne:

”To af lærerne har opgivet et bredt udvalg af tekster, hvor mange forskellige former for kilder er repræsenteret. De ældre lærebogssystemer er stort set udfasede til fordel for nyere bøger, tekster fra internettet, film og musik. Skøn- og faglitteratur var ligeligt fordelt. Den sidste lærer brugte stort set kun et lærebogssystem, hvor der så blev suppleret med to film, men ingen musik. Eleverne i sidstnævnte klasse havde sværere ved at forholde sig til årets arbejde.”

”Tekstopgivelserne var spændende og varierede. Der var en god balance mellem de forskellige teksttyper. Mange film.”

”Jeg synes, at lærerne i høj grad er rigtigt gode til at benytte tekster fra mange forskellige systemer/materiale fra CFU/netmateriale og musik, *documentaries* og film, når det er relevant. Det er dejligt at se spændvidden i materialet.”

”Der har i år været opgivet en del film ud over almindeligt tekstmateriale. Derudover er der benyttet udskrift fra nettet og filmklip fra *You-tube*.”

Mange censorer skriver om gode samtaler, som de har haft med lærerne, hvor man gensidigt har kunnet inspirere hinanden til at finde andre og nye materialer, som kan inddrages i engelskundervisningen fremover.

Der skal være alsidighed i tekstopgivelserne, og de skal dække de tekstområder, som eleverne har arbejdet med i årets løb, og der skal indgå forskellige overordnede temaer om kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Det vil sige, at man ikke kan opgive et tema som Danmark eller om forhold i Danmark. Det er der flere grunde til. For det første skal eleverne have viden om kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Denne viden indsamles primært gennem årets arbejde. Dernæst er der ordforrådet. Det kan virke forstyrrende på intonationen at skulle benytte danske navne og steder i engelske sætninger. Til gengæld forventes det, at eleverne kan perspektivere og drage sammenligninger mellem forhold i engelsktalende lande og egne forhold i Danmark eller andre relevante steder.

Om selve tekstopgivelsesblanketten skriver en censor:

”Det ville være rart, hvis lærerne skrev tekstopgivelserne i temaer og med ordentlige kildeangivelser i stedet for at aflevere noget, der ligner en indkøbsseddel til supermarkedet.”

Det vil være formålstjenligt, hvis lærerne opdeler deres tekstopgivelser i temaer allerede på tekstopgivelsesblanketten. Dette vil hjælpe censor – og læreren selv – i det videre arbejde.

Desuden skal de enkelte tekster opgives med angivelse af forfatter, titel, forlag og årstal. Eller eventuel anden identifikation. For skrevne teksters vedkommende oplyses desuden normalsidetallet for hver enkelt tekst.

Det kan fx se således ud:

Nielsen et al: Focus on School Shootings, Alinea 2009:

I Don't Like Mondays. Page 28

1 normalside

Det er vigtigt at slå fast, at det ifølge reglerne er skolens leder, der godkender og underskriver tekstopgivelserne. Den underskrevne tekstopgivelsesblanket sendes til censor senest 14 dage før prøven. Tekstopgivelserne skal, hvis Skolestyrelsen anmoder om det, indsendes hertil.

Valg af temaer

Fra næste prøvetermin **skal** tekstopgivelserne inddeles i temaer. Det gør næsten alle lærere dog allerede. Disse overordnede temaer skal ikke være for brede, da det så senere kan være svært at undgå emnesammenfald, når eleven skal trække det igangsættende spørgsmål til samtalen.

Som beskrevet i prøvevejledningen og i tidligere års PEU-hæfter kan et land ikke være et tema, da det er alt for overordnet. De fleste andre temaer ville i givet fald kunne komme ind under et sådant tema.

Det vil være passende, hvis en klasse opererer med fire til seks temaer. Tre vil være for lidt, da det ene går fra ved lodtrækningen. Hvis man kommer helt op på 7 temaer, vil der ikke være mulighed for at fordybe sig i de enkelte temaer.

Censorerne var blevet bedt om at melde tilbage, hvilke temaer der så ud til at fungere godt, og hvilke der fungerede mindre godt.

Her kommer deres bud på nogle gode temaer:

Being Young

Drugs and Crime

Guns and Violence

Heroes

Human Choices

Ireland Divided

Love and Culture

Love and Family

Minorities in the USA

Racism

Teenage Problems

- og nogle temaer, som fungerede mindre godt:

temaer om *South Africa* og *Australia*

Around the World

Celebrities

Conflicts in the USA

Conflicts in the World

Film

Ireland

Science Fiction

En censor skriver desuden om valg af tema:

”De temaer, jeg vurderer, var rigtig gode, var temaer, som IKKE lagde op til bare referat/opremsning, men temaer, hvor der skulle demonstreres både viden og holdning til den problemstilling, man havde fordybet sig i.”

I sidste års PEU-hæfte blev der bragt en længere liste over temaer, som måske kan tjene til inspiration.

Selvvalgt emne

Det er vigtigt at slå fast, at der skelnes mellem tema og emne. Et tema er overordnet og kan inddeles i en række emner.

Det selvvalgte emne skal altså vælges under et af de overordnede temaer. Derudover skal det tage udgangspunkt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Det er altså ikke i orden at vælge et typisk dansk emne som en kendt dansker eller at tage udgangspunkt i danske forhold. Her gælder det samme som nævnt under tekstopgivelserne, nemlig at man tager udgangspunkt i engelsktalende lande, og til sidst kan man perspektivere og sammen-

ligne disse med forhold i Danmark og andre relevante steder. Læreren godkender elevens valg af emne.

I sidste års PEU-hæfte blev der ligeledes bragt en oversigt over emner, der kunne tjene til inspiration.

Dispositionen

”Til brug for redegørelsen medbringer eleven sin disposition”, sådan står der i bekendtgørelsen. Af den nye prøvebekendtgørelse fremgår det, at en betingelse for deltagelse i den mundtlige prøve er, at eleven skal have udarbejdet en disposition (§ 4, stk. 2, punkt 4, i prøvebekendtgørelsen). Har eleven ikke udarbejdet en sådan disposition, skal eleven udarbejde en sådan og have mulighed for at aflægge en prøve snarest muligt (§ 6, stk. 1, i prøvebekendtgørelsen). Hermed får vi løst en del af de strids- og diskussionspunkter, der har været i årenes løb.

For fremtiden behøver eleven heller ikke skrive normalsidetallet på sine kilder.

Eleven skal udarbejde dispositionen med læreren som vejleder. Dispositionen tæller ikke med i den endelige karakter, men giver alligevel et forhåndsindtryk af elevens arbejde. Derfor bør læreren hjælpe eleven med at få rettet de værste fejl, ligesom læreren hjælper eleven med at få et fornuftigt indhold i den udstrækning, det er nødvendigt. Læreren godkender dispositionen med sin underskrift. Læreren skal ikke godkende noget, som ikke er i orden. Det kunne fx være manglende eller utilstrækkelige kilder.

Der står i prøvevejledningen, at kildefortegnelsen skal afspejle, at der er blevet arbejdet med forskellige teksttyper i årets løb – fx skrevne og ikke-skrevne. Dette skal tolkes sådan, at der mindst skal være to teksttyper repræsenteret i elevens kilder, fx en film og en artikel.

Kilderne skal være reelle. Eleverne kan ikke bruge sig selv eller deres mor som kilder. De kan derimod inddrage deres egne erfaringer som et afsluttende punkt på dispositionen.

De kilder, som eleverne skriver på dispositionen, skal være på engelsk. De kan godt læse danske kilder ved siden af eller flere kilder, end der skrives på. De kilder, der står på dispositionen, er de kilder, som eleven skal kunne redegøre for.

Censorerne melder om, at langt de fleste elever flittigt bruger internetsider og film som kilder.

En censor skriver:

”Mange af eleverne har manglet ordentlig vejledning. For meget tekst i dispositionen i stedet for punkter.”

”Vi skal være bedre til at vejlede både de svage og de stærke elever, så sidstnævnte ikke ender med at have en *outline*, der lægger op til for tynd og overfladisk gennemgang. Ligeledes skal de svage vejledes, så de er på det konkrete plan, så de ikke sidder med en *outline*, som de ikke kan overskue.”

”Det bør indskærpes, at elevernes dispositioner skal være i stikordsform. Fra en skole modtog jeg dispositioner, der alle var en tætskrevet A-4 side med hele sætninger og formuleringer.”

Det kan anbefales, at læreren beder om at få en udskrift af elevens kilder. Dette kan både bruges som en sikkerhedskopi for eleven og som en hjælp for læreren til hurtigt at danne sig et overblik over elevens kilder.

Det anbefales ligeledes at tage en ekstra kopi af dispositionerne til brug ved prøven. Der ved undgås det, at elever sidder med dispositioner, hvorpå de har skrevet ekstra noter.

I tidligere udgaver af PEU-hæfterne og i prøvevejledningen kan man se eksempler på dispositioner.

Redegørelsen

Censorerne skriver blandt andet:

”Mange af eleverne var forberedte til fingerspidserne og ydede en flot præstation. De gav udtryk for, at det var rart selv at styre slagets gang i starten af prøven – det gav dem tryghed og selvtillid.”

”Nogle elever havde ikke stof nok til fem minutter!”

Det er vigtigt at opfordre eleverne til at prøve redegørelsen igennem derhjemme og at tage tid på den, så den kommer til at vare ca. 5 minutter. Hvis eleven går i stå undervejs, går læreren selvfølgelig ind og stiller spørgsmål for at få eleven videre. Hvis det viser sig, at eleven ikke har forberedt mere, går man over til næste del af prøven.

I Fælles Mål står der, at eleverne allerede fra første forløb skal kunne ”fremlægge nære emner, evt. ved hjælp af it.” I andet forløb skal de kunne ”fremlægge et forberedt emne, fx i form af lyd- og billedmedieproduktion eller rollespil.” Endelig skal de efter 9. klasse kunne ”redegøre for informationer og hovedindholdet af udvalgte teksttyper og fremlægge et forberedt stofområde.”

Denne progression beskriver på fineste vis, hvordan eleverne forberedes til at kunne leve op til kravene ved denne del af FSA.

Lodtrækning

Det tema, hvorunder eleven har valgt sit emne, udgår ved lodtrækningen af det igangsættende spørgsmål. Denne lodtrækning kan organiseres på forskellig vis. I de foregående PEU hæfter har jeg beskrevet nogle måder, hvorpå det kan foregå, derfor bringes en ny variant her.

Man tager et antal kasser svarende til antallet af temaer. I hver kasse er der guldchokolademønter med et nummer på og ark med spørgsmålene nedenunder. Under hver kasse er der

et forskelligt tema. Teamet (kassen), som eleven ikke må trække, fjernes, inden eleven kommer ind. Der flyttes rundt på kasserne mellem hver elev.

Uanset hvilken måde man gennemfører lodtrækningen på, er det vigtigt, at eleverne kun får mulighed for at trække spørgsmål fra de temaer, som de ikke har udarbejdet et selvvalgt emne indenfor.

Et tilbagevendende spørgsmål er, hvor mange prøvespørgsmål der skal være. Der findes ikke en formel, så man kan regne det nøjagtige tal ud. Men man skal sikre, at den sidste elev har mindst fire valgmuligheder, og at det samme prøvespørgsmål højst bruges to gange i en klasse. Derudover er det bedste råd at lave rigeligt med spørgsmål. Hvis man fx laver ligeså mange forskellige spørgsmål (altså ikke gengangere), som man har elever, så skulle man være på den sikre side. Altså hvis man har 24 elever, laver man 24 spørgsmål og dublerer dem, så man har 48 i alt.

Prøveoplægget

Prøveoplægget skal lægge op til en god samtale. Samtale er at tale sammen og udveksle synspunkter og oplysninger. Eleverne skal her vise baggrundsviden og ordforråd inden for årets tekster. Det kan være svært for nogle elever at omstille sig til en ny disciplin, og de skal derfor støttes en del, hvilket betyder, at læreren styrer prøveforløbet med supplerende spørgsmål, som de inddrager i samtalen for at komme rundt om emnet. Censor kan ligeledes komme med uddybende spørgsmål og kommentarer undervejs. De dygtige elever forstår selv at tage initiativet i samtalen ved at inddrage flere aspekter.

På prøveoplægget skal der stå, under hvilket tema det er udarbejdet, selve det igangsættende spørgsmål, og endelig hvilke opgivne tekster, der kan relateres til. Endelig må der gerne være billeder eller illustrationer på, som kan hjælpe eleverne med at finde svar til spørgsmålet. Der må til gengæld ikke være stikord på.

Censorerne skriver om prøveoplægget:

”Hvis der er relevante billeder på prøveoplægget, kan det være til stor hjælp for eleverne, både de svage og de stærke. Det giver et bedre *flow* i samtalen, da eleverne ofte kan tale ud fra billederne. Det er dog vigtigt, at billederne er relevante, da det ellers kan forvirre eleven.”

”Jeg så rigtig mange gode og igangsættende spørgsmål, som var stillet således, at eleven netop skulle trække på pensum.”

”Rigtigt mange prøvespørgsmål havde sproglige eller grammatiske fejl.”

Eksempler på gode prøvespørgsmål indsendt af censorerne:

All over the world there is discrimination against different groups in society. Give examples and reasons.

What do you think of this statement: We need a gun to protect ourselves?

In what way are your responsibilities towards your friends important?

British experts are concerned that too many teenagers drink. What is the problem?

Why do some young people experiment with drugs and alcohol?

Eksempel på spørgsmål, som ikke fungerede godt:

At what age should a girl have her first serious relationship to a boy? And at what age should a boy have his first serious relationship to a girl? What does the law say?

What did Jess' father say when he found out that she played football?

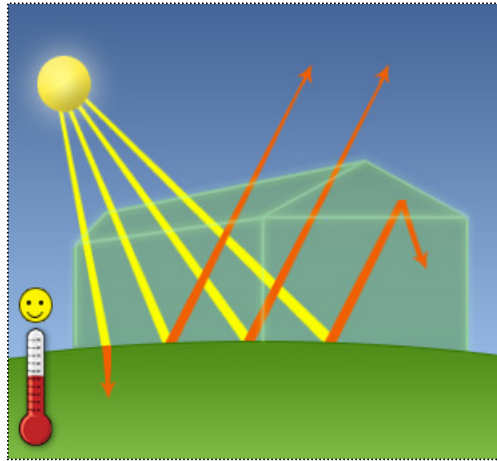
Som det også ses ud af ovenstående eksempler, er det de åbne spørgsmål, der fungerer bedst. Lukkede spørgsmål virker ikke fremmende for en samtale. Ligeledes skal man være varsom med at stille for tekstnære spørgsmål, da samtalen ikke skal være en overhøring/referat af de opgivne tekster. Derimod skal eleverne bruge den viden og det ordforråd, som de har opsamlet gennem arbejdet med disse tekster.

Desuden skal der kun være ét igangsættende spørgsmål på prøveoplægget. Under samtalen kommer læreren med flere.

Nedenfor ses et eksempel på et prøvespørgsmål, som har fungeret godt.

THE ENVIRONMENT

-4-

Some people say that mankind is to blame for global warming and climate changes. What do you think?

Sources:

- Kids site - www.epa.gov
- Live Earth 2007

Prøveforløbet

Censorerne skriver herom:

”Prøveformen fungerer godt, fordi eleverne er forberedte. De har valgt noget, som interesserer dem.”

”God atmosfære. Engagerede elever, der virkelig havde valgt et emne, de syntes betød noget.”

Der har i evalueringerne været en del råd og anbefalinger til lærerne, som jeg bringer her:

“På en af skolerne gik læreren meget tidligt ind og stillede spørgsmål til eleven. Ellers fungerede det fint, dog med en tendens til at en enkelt lærer talte meget under eksaminationen.”

”Nogle af lærerne kunne med fordel have forberedt et par yderligere spørgsmål, som de kunne gøre brug af i løbet af samtalen, hvis der opstod ”døde” punkter.”

“Et enkelt sted blev eksaminators rolle for styrende, og spørgsmålene blev alt for lange, så det nærmest endte med at blive en envejskommunikation. Der tog jeg over og forsøgte at lede eleverne ind på sporet igen, hvilket lykkedes.”

”Flere af lærerne var ikke aktive i deres videre spørgsmål – der trådte jeg ind og hjalp med at igangsætte samtalen.”

”Lærerne skal være bedre forberedte. Efter min erfaring havde lærerne ikke læst 9. kl prøvevejledning mht. emner, dispositioner osv.”

Til sidst et råd om, hvad der virkede godt:

”På en af skolerne startede eksaminator med at give eleven prøvespørgsmålet og på engelsk fortælle vedkommende, hvad de forskellige ting på prøvespørgsmålet var. Eleven blev direkte bedt om at læse spørgsmålet og give besked på, om det var forstået. Dette var en meget beroligende procedure for eleven, når man får et stykke ukendt papir.”

Karaktergivning

Karaktergivningen ser ud til at være gået ganske let og uden de store gnidninger. De fleste melder tilbage, at 7-trins-skalaen nu er indarbejdet og er nem at bruge. Ligeledes er der mange censorer, der fremhæver, at det er nemt at give karakterer, når man bruger evalueringsskemaet fra prøvevejledningen.

Køn

Censorerne er i år blevet bedt om at skrive, om de kunne se en sammenhæng mellem køn og emnevalg. En del svarer, at de ikke kunne se nogen sammenhæng. Andre syntes dog at kunne have set et mønster:

”Mange af drengene havde valgt emner som *Terrorism*, *Drugs in the USA*, *American Football*, *American Gun Laws*, *KKK* og *MS13*. Hvorimod mange af pigerne havde valgt *Teen Moms*, *Martin Luther King*, *Arranged Marriages* og *Australian School System*.”

”Pigerne er groft sagt mere strukturerede, og drengene væver mere. Pigerne er groft sagt de mest velforberejdede. Drengene er nok bedst til at ”sælge varen”/virke overbevisende.”

”Der skal være rum for drengene til at vælge emner som miljø, teknik og andre lidt mere faktabaserede emner.”

Orientering om prøven til eleverne

Det er vigtigt, at eleverne er helt klar over, hvordan prøven forløber. Det kan være en hjælp for dem, hvis læreren udarbejder en kort orientering til eleverne med fakta om prøveforløbet. Ligeledes kan man lave en eller to prøveeksaminationer, så eleverne kan få afmystificeret, hvordan en prøve foregår.

Tjekliste

I lighed med de tidligere år har jeg udarbejdet en tjekliste til prøven. Bemærk, at denne tjekliste passer til den nye prøvebekendtgørelse nr. 918 af 13. juli 2010.

Tekstopgivelser

Der opgives 30-40 normalsider – elevernes kilder kan ligge herudover eller indgå heri

En normalside = 1300 bogstaver uanset teksttype

Opgivelserne opstilles i 4-6 temaer

Underskrives af skolens leder

Disposition

Overordnet tema – selvvalgt emne

Ikke for mange stikord

Ingen kilder på dansk

Ikke *mig selv* som kilde

Flere forskellige teksttyper som kilder

Ingen illustrationer (kun hvor det er absolut nødvendigt)

Underskrift fra lærer og elev

Prøvespørgsmål/oplæg

Overordnet tema

Ikke lange tekststykker, men ét igangsættende spørgsmål

Tekstopgivelser, der kan relateres til

Gerne illustrationer

Ingen stikord!

Til censor sendes:

Tekstopgivelserblanketten

Elevernes dispositioner

Prøvespørgsmål/oplæg

Oversigt, der viser sammenhængen mellem elev, overordnet tema og selvvalgt emne

Oversigt over elevrækkefølge til prøven

Oversigt, der viser sammenhængen mellem den enkelte opgivelse og det tilhørende prøvespørgsmål

Følgrebrev, hvor man bl.a. redegør for lodtrækning

Lærers e-mail-adresse og telefonnummer

Ny prøvebekendtgørelse

Der er blevet udsendt en ny prøvebekendtgørelse med virkning fra 1. august 2010, hvori der er foretaget forskellige præciseringer og mindre justeringer. Til skriftlig engelsk FSA er der ingen ændringer. Det vil således stadigvæk være en kommunal censor og en beskikket censor, der bedømmer skriftlig engelsk FSA. I bekendtgørelsen til mundtlig engelsk FSA er der foretaget nogle små justeringer.

Mundtlige prøver

Her er der kommet flere af de ting med, som tidligere kun har stået i prøvevejledningen.

Tekstopgivelserne skal inddeles i 4-6 temaer. Til FSA er det formuleret som et passende antal temaer, men det vil reelt sige, at der mindst skal være 4 temaer.

Dispositionen

Der har været en del frustrationer med hensyn til elever, der ikke har afleveret en disposition til den fastsatte tid. Nu er det blevet sådan, at en betingelse for deltagelse i den mundtlige prøve er, at eleven skal have udarbejdet en disposition (§ 4, stk. 2, punkt 4, i prøvebekendtgørelsen). Har eleven ikke udarbejdet en sådan disposition, skal eleven have mulighed for at udarbejde en sådan og aflægge en prøve snarest muligt (§ 6, stk. 1, i prøvebekendtgørelsen).

Det er desuden blevet præciseret i bekendtgørelsen, at dispositionen skal indeholde stikord til, hvad eleven vil redegøre for ved eksaminationen, en oversigt over anvendte kilder samt lærerens og elevens underskrift. Det vil stadigvæk være naturligt, at det første punkt er en begrundelse for valg af emne. Men med denne formulering er det slået fast, at der ikke må forekomme længere tekststykker og sammenhængende tekst på dispositionen.

Kilder ved FSA

Tidligere har elevens kilder sammen med klassens tekstopgivelser skullet ligge mellem 30 og 40 normalsider. Der er nu blevet åbnet mulighed for, at eleverne kan opgive flere normalsider. I bekendtgørelsen er det formuleret således: *Desuden anføres de kilder, som eleven baserer sin redegørelse på. Disse kilder kan helt eller delvist være fra et af temaerne i tekstopgivelserne.*

Det vil reelt sige, at der ikke længere skal anføres normalsidetallet på elevernes kilder, da der ikke længere er et loft over de samlede opgivelser. Elevernes kilder kan stadigvæk være helt nye kilder, kilder taget fra klassens tekstopgivelser eller en blanding heraf. På den måde bliver der taget hensyn til såvel de fagligt svagere elever som de stærkere. Mængden af kilder skal naturligvis stå i relation til, at eleven skal kunne nå at redegøre for dem på de fem minutter, der er afsat ved FSA.

Klager

Det har tidligere været sådan, at en elevs klage over den givne karakter kun kunne resultere i en fastholdelse af karakteren eller en højere karakter. Det er nu blevet ændret således, at omprøve eller ombedømmelse i forbindelse med klager over en prøvekarakter kan føre til en lavere karakter. Derimod vil det fortsat være sådan, at klager over fejl og mangler i forbindelse med prøver ikke kan resultere i en lavere karakter.

FS10

Skriftlig prøve

For første gang er den nye FS10 prøve blevet afholdt ved en sommertermin. Den havde sin egentlige debut ved decemberterminen, hvor der var ca. 300 elever, der aflagde prøven. Den nye skriftlige prøve består af to hæfter, et hæfte til sprog og sprogbrug og et med oplæg til fri skriftlig fremstilling.

Hæfte 1

Hæftet består af tre forskellige opgaver i sprog og sprogbrug.

Den første opgave *What Should I Do?* er en opgave, der prøver elevens kendskab til ordforråd og ordklasser. I en sammenhængende tekst skal eleverne indsætte den rigtige form af et givet ord. Her skal eleverne vise deres leksikalske kompetence, og hvor gode de er til at benytte ordbog. Det er ligeledes et spørgsmål om at vælge den rigtige bøjning/form af ordet, således at eleverne får brug for deres grammatikalske viden. Selvfølgelig vil der være nogle elever, der har så stort et ordforråd, at de umiddelbart kan afgøre, hvilken form der er den rigtige.

Det er vigtigt, at eleverne lærer at læse opgaveformuleringen grundigt, så der ikke sker det, som skete for nogle elever, nemlig at de troede, at de skulle finde synonymer eller antonymer. Der står ellers ganske tydeligt i opgaven, at de skal bruge ordet for enden af linjen til at danne et nyt ord, som passer ind i ”hullet” i samme linje.

Nogle elever har ikke været omhyggelige nok, når de har fundet det rigtige ord. En hel del har lavet stavefejl, hvilket betyder, at det item giver nul point. Fx har en del skrevet *personal-ly* med et l eller glemt et e i *absolutely*.

De items, som voldte eleverne størst problemer, var nr. to, hvor en del elever glemte at sætte *qualification* i pluralis. Nr. fire hvor ordet *competitive* skulle indsættes, samt nr. 15, hvor ordet *boring* skulle indsættes. En del elever havde fat i det rigtige ord, men fik et r for meget med.

Nogle elever har skrevet alle de indsatte ord med stort begyndelsesbogstav eller skrevet alle med lille – også efter punktum. I rettevejledningen står der, at dette ikke regnes som en fejl. Grunden hertil er, at det, der prøves i denne opgave, er elevernes evne til at finde det rette ord – ikke om de ved, hvornår et ord skrives med stort. I indsætningsopgaver har nogle elever en tendens til ikke også at tænke på, om det indsatte ord skal skrives med stort eller lille begyndelsesbogstav.

Denne opgave er den af de tre i hæfte et, der har voldt eleverne de største problemer. Men der skal også være udfordringer for de dygtigste elever.

I opgave to *A Difficult Job* skal eleverne rette en tekst. Dette er en lidt vanskeligere udgave af at rette en tekst, end vi kender det fra FSA. Opgaven består af en sammenhængende tekst. I nogle linjer er der et ord for meget, i andre ikke. Hvis der ikke er et ord for meget, sætter eleverne blot et v. Ud for de linjer, hvor der er et ord for meget, skriver eleverne dette ord. Denne opgave kræver, at eleverne læser med forståelse, og at de læser teksten meget grundigt. De ekstra ord er ord, der ofte bruges sammen med de omkringstående ord, så det kræver virkelig indholdsforståelse. Eleverne får ikke oplysning om, hvor mange fejl de skal finde.

De items, der har voldt eleverne størst problemer, er nr. 22, hvor der er et *the* for meget. I nr. 26 var der absolut flest fejl. Her skulle eleverne fjerne et *not*. Det kræver indholdsforståelse at finde frem til dette. Endelig var der en hel del fejl i nr. 30, hvor eleverne blot skulle sætte et rigtigt tegn. En del har ment, at ordet *if* var for meget.

Nogle censorer har fremført, at eleverne kunne få fem ”gratis” point i denne opgave, hvis de blot mærkede alle linjer af som rigtige. Det er selvfølgelig rigtigt, men det er heldigvis forbavsende få elever, der har tænkt på denne måde. Man kan også sige, at hvis nogle elever gør sådan, så har de samtidigt afskåret sig selv fra at få flere rigtige! Desuden kan eleverne aldrig vide, hvor mange linjer der blot kan mærkes af. Det, at eleverne havde mange fejl i netop en af de rigtige linjer, viser, at kun få elever kan have brugt denne metode.

Den sidste opgave *Crossing Australia – The Burke and Wills Expedition* er en multiple-choice-opgave, hvor eleverne blandt fire ord i samme ordklasse og form skal vælge det rigtige. Det er en ordforrådsopgave, hvor eleverne skal vælge det rigtige ord i en given kontekst. Dette er en opgave, der kan løses ved flittig brug af ordbogen. I denne opgave var det specielt nr. 32, der havde voldt problemer og i lidt mindre grad nr. 34.

Om denne nye opgavetype i 10. klasse skriver censorerne bl.a.:

”Hæfte 1 var rigtigt godt og gav en udfordring selv til de dygtigste elever.”

”Tre gode gedigne opgaver i sprog og sprogbrug med klare instrukser og eksempler. Eleverne skal blot instrueres i at læse opgaven ordentligt, inden de går i gang.”

”Det faktum, at de fleste elever bruger blyant, kan besværliggøre rettetarbejdet. Nogle gange er svarene helt udvisket, andre gange kunne eleven med fordel have spidset sin blyant i det mindste.”

Det er naturligvis vigtigt, at man gør sine elever opmærksom på, at de skal skrive tydeligt, og at man ikke skal kunne være i tvivl om, hvilket svar der gælder. Det er ligeledes vigtigt at gøre eleverne opmærksom på, at svarene skal skrives på de dertil beregnede linjer. Det bliver ikke talt som rigtigt, hvis eleven har cirklet det rigtige ord i opgave to, men glemt at skrive det ud på linjen. Det samme gør sig gældende i opgave tre.

Samlet set var der kun få elever, der havde løst alle 42 opgaver rigtigt. Det vil ofte være sådan, så der også bliver udfordringer for de allerbedste elever. Der bliver taget højde for

opgavernes sværhedsgrad i omsætningstabellen, hvor karakteren 12 kunne opnås med 38 rigtige items. Til gengæld skulle der være mindst 11 rigtige items for at opnå karakteren 02. Dette er netop for at tage højde for, at der kunne have været tale om gætning.

Det er i orden, at lærerne opfordrer eleverne til at gætte kvalificeret, men ikke bare ”chimpanseafkrydsning”. Hvis en elev har en formodning om, at en svarmulighed kan være den rigtige, så skal de endelig skrive den frem for at aflevere blankt.

Det er vigtigt, at eleverne får mulighed for at afprøve de forskellige opgavetyper inden selve prøven, så de kan have lagt en arbejdsstrategi. Ligesom de kan lære, at det betaler sig at bruge ordbog!

Hæfte 2

Tidligere var der tre oplæg at vælge imellem til den fri skriftlige opgave. Fremover vil der være to eller tre oplæg. I år var der to. Ved at sprog og sprogbrugsprøven er kommet med som en del af prøven, bliver der kortere tid til at skrive den fri skriftlige opgave. Dette kompenseres der i nogen grad for, ved at de fleste elever skriver på computer, og ved at der er sat længdeangivelse på opgaven.

New York Never Again

Oplægget består af en sms kommunikation mellem tre britiske venner, hvoraf den ene er blevet arresteret i New York. På oplægget ser man mobiltelefonerne med tekstbeskederne med New Yorks skyline i baggrunden. Selve opgaveformuleringen lyder:

What happened to Joey in the USA?

Read the four text messages and write the story. (500-600 words)

Censorerne skriver bl.a. om denne opgave:

”Et super godt oplæg med utrolig flotte illustrationer, som skaber blikfang og sætter fantasien i gang. Det virker ekstra stærkt, at New York er sort/hvid, og at mobiltelefonerne er i farver – en meget flot illustrativ opgave.”

”Desværre er der mange, der ikke formår at indbygge teksterne i opgaven, således at det hele passer sammen. Fx er det umådeligt svært at få *the old warehouse* ind på en fornuftig måde, og Joeys mor når ikke altid til USA.”

”Supergodt emne, der giver eleverne mulighed for at bruge den viden og det ordforråd, som de har fra amerikanske film. Jeg er bl.a. stødt på følgende vendinger:

They read me my rights,

You have the right to remain silent,

Anything you say can and will be used against you in a court of law,

A preliminary hearing,

Ord som: *Forensic science, crime scene, victim of crime, precinct, police magistrate, informant.*”

”Flere elever har virkelig udnyttet muligheden for at bruge deres viden om såvel USA som England.”

”Enkelte elever fortaber sig i at fortælle en mere eller mindre sandsynlig historie, glemmer at inddrage sms’erne, og for dem kunne handlingen have udspillet sig i en hvilken som helst by. Mange udnytter såvel sms’erne som deres store kendskab til New York.”

Problemet i denne opgave har været, at nogle elever ikke har læst oplægget grundigt nok og derfor glemmer nogle af forudsætningerne for historien. Det er heller ikke alle, der har vist det store kendskab til kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande. Tværtimod er der nogle, der afslører deres mangel på samme ved at skrive, at Joey tager toget fra England til USA. Ligesom Joeys mor kan komme til New York i løbet af *no time*.

Denne opgave blev valgt af 61,5 %.

Boredom

Oplægget består af et digt og i stikordsform resultatet af en undersøgelse over, hvad der får briterne til at kede sig. Selve opgaveformuleringen er todelt:

- *Comment on the poem.*
- *Write about how you have experienced boredom and how you have overcome it. (500-600 words)*

Censorerne skriver bl.a. om dette oplæg:

”Emne to lagde mere op til refleksion. Nogle brugte digtet og var enormt gode til at tolke og argumentere og fange tanken i det, andre kommenterede slet ikke på det. Nogle sprogligt stærke elever kom med en erkendelsesproces. Nogle endte med at give udtryk for, at de i dagens samfund manglede at have mulighed for at kunne kede sig.”

”Det er kun de allerfærreste, som har fanget den ironiske tone i digtet.”

”Meget få har kunnet skrive ret meget om digtet – de fleste har blot skrevet, om de synes, det er godt eller skidt. Der er også ganske få, som har brugt undersøgelsen i deres besvarelse til at sammenligne med England – de fleste bruger nogle af elementerne i deres beskrivelse af, hvad der keder dem selv, men altså uden at sammenligne eller uddrage nogle fællesnævnerne.”

”Problemområderne, som studiet henviser til, opleves som meget relevante og kendte for eleverne. Det er en rigtig god hjælp for mange elever. Til gengæld er digtet svært at forstå for mange.”

Problemet i denne opgave har for mange elever været at kommentere digtet. Det er ikke nok at skrive en eller et par linjer om det. Det er desuden ikke faldet ret mange elever ind at

inddrage kultur og samfundsforhold ved fx at foretage en sammenligning mellem egne og britiske forhold.

Denne opgave blev valgt af 38,5 %.

Elevbesvarelsener

Herunder bringes nogle af censorkommentarerne til elevbesvarelsener:

”Mht. sprogfærdighed har jeg rettet en del opgaver, som har været på et meget højt niveau sprogligt. Stort set ingen grammatiske fejl, flot flydende sætningsopbygning og korrekt syntaks, præcist og varieret ordvalg samt idiomatiske vendinger.”

”Eleverne skal bruge mere tid på tænkefasen, inden de påbegynder skriveriet.”

”Vi bør som lærere gøre mere ud af at undervise i idéfasen – brainstorme – og ikke mindst lære eleverne at gennearbejde/læse/rette deres opgaver, inden de afleverer.”

Som ovenstående censorkommentarer viser, vil det være rigtig godt at arbejde med skriveprocessens faser i undervisningen, så eleverne bliver vænnet til at bruge alle faser. Dette vil også kunne hjælpe eleverne med disponeringen af stoffet.

Disponering

Herom skriver censorerne:

”Elevernes måde at disponere på er stadigvæk et udviklingsområde. Mange elever, der skrev om *New York never again*, brugte meget lang tid på at komme blot til den første sms, lange rejsebeskrivelser, indkvarteringer, sightseeing etc., før de tog hul på det, som det i virkeligheden drejede sig om – og i løbet af få linjer var oplægget afsluttet.”

”Eleverne er dårlige til at disponere deres skriftlige fremstilling, især i opgave to. De springer rundt i emnet og har generelt tilbøjelighed til at gentage sig selv.”

”Afsnitsinddeling er som bekendt et vigtigt virkemiddel i en enhver længere tekst. Hvis man skriver 500-600 ord uden en eneste afsnitsinddeling, kan man godt regne med, at der er noget galt, og så må man gøre noget ved det.”

”Tegnsætningen er ikke god nok. Der er alt for få punktummer, hvilket gør det vanskeligt at læse en tekst. Nogle elever bruger dansk kommatering!”

Længde

Som noget nyt er der med den nye prøveform blevet sat antal ord på opgaven. Til FS10 prøven er det 500-600 ord. Det er lykkedes langt de fleste elever at overholde dette. Der er dog hele klasser, der ikke har overholdt dette. Det er vigtigt, at engelsklæreren fortæller eleverne, at en længdeangivelse skal overholdes både opad og nedad. Der er nogle lærere, der har ment, at det ikke gjorde noget, hvis eleverne skrev for meget. Det gør det! Antal ord er skrevet på opgaveforlægget, for at det skal overholdes. Dygtige elever bør vise deres

evner ved at gennemarbejde det skrevne, stramme nogle afsnit op, optimere ordforrådet etc.

Det skulle nødtigt gå, som en censor skriver:

”Mange starter ambitiøst med lange og spændende optakter, men finder undervejs ud af, at de har nået det krævede antal ord, længe før de er færdige med deres handling.”

At overholde den angivne længde er en parameter, der indgår i den samlede bedømmelse. Det kan være det, der gør udslaget, hvis man vakler mellem to karakterer. Hvis opgaven er alt for kort eller lang, får det naturligvis større indflydelse.

Der har fra næsten alle censorer lydt et STORT ønske om, at eleverne skal skrive antal ord på deres opgave, inden den afleveres. Det letter forhandlingerne mellem lærer og censor, at man ikke skal diskutere dette eller selv gå i gang med optælling.

Sprogfærdighed

Censorerne skriver:

”Jeg er umådeligt glad for at konstatere, at mange danske skoleelever virkelig behersker det engelske sprog og kan udtrykke sig præcist på sproget. Jeg har specielt været imponeret over hvor mange, der magter at bruge og placere adverbier korrekt. Det har været en fornøjelse.”

”Elevernes skriftlige udtryksfærdigheder er af meget varierende karakter – de fleste besidder en rimelig indsigt i basal grammatik og sætningsstruktur og et overfladisk kendskab til engelsk tegnsætning.”

”Niveauet er fra ikke-engelsk til flot, men tydeligvis L2-engelsk.”

Nogle censorer giver udtryk for, at det er mærkeligt, at eleverne bliver ved med at lave de samme fejl. Vi må huske på, at det hvert år er nye elever, der går op til prøve. Men man kan sige, at lærerne måske kunne hjælpe ved at få udryddet nogle af de gængse fejl ved at undervise mere målrettet i de typiske fejltyper, som danske elever har. Herunder bringes nogle eksempler på de gængse fejltyper.

Fejltyper

Verber

Nogle elever springer rundt mellem nutid, datid og fremtid uden at være bevidste om det. Det kan gøre det vanskeligt at forstå indholdet i opgaven. Et problem, som eleverne ofte har med fra dansk.

Måske kan det være en hjælp, hvis eleven på et papir skriver den tid, hun vil skrive i og hele tiden holder sig det for øje, for til sidst under bearbejdningen af opgaven at gå alle verber igennem for at se, om de nu også står i den tid.

Der er en del fejl i uregelmæssige verber. Eleverne skal bruge listen bag i ordbogen, så vi ikke ser eksempler som *I tolled (told) him about you, the cops putted (put) him in jail.*

En overdreven brug af *ing-form*. Eleverne skal lære forskellen på almindelig tid og udvidet tid.

Manglende hjælpeverber i fx *She got a car* eller ved *ing-form*

Enkelte har problemer med den rette brug af *to do*. Fx skriver de *He didn't knew*

False friends og homofonfejl

Her er et uddrag fra årets opgaver:

<i>here/ bear</i>	<i>buddy/ body</i>	<i>cap/ cab</i>
<i>choked/ shocked</i>	<i>cops/ cups</i>	<i>curse/ cause/ of course</i>
<i>cut/ could</i>	<i>definitely/ defiantly</i>	<i>guy/ gay</i>
<i>heart/ heard</i>	<i>hole/ whole</i>	<i>message/ massage</i>
<i>plane/ plain</i>	<i>seat/ seed</i>	<i>side/ site</i>
<i>shut/ should</i>	<i>then/ when</i>	<i>there/ their</i>
<i>walk/ work</i>	<i>where/ were</i>	<i>which/ witch</i>
<i>whose/ who's</i>	<i>yet/ jet</i>	

Stavefejl

Whit (with)

En del skriver *a* i stedet for *I*

Danismer

Direkte oversættelser fra dansk som

I am disagree with you

The man who has written this poem has gotten the wrong leg out of he's bed this day I thinks

It bad man heard about before

Reach the bus (catch)

We stay same

After my opinion

Ordklasser

Forveksling af ord som *different/difference* og *bored/boring*

Ordbogsopslag

Nogle elever slår forkert op i ordbogen, fordi de blot tager det første det bedste ord uden at læse forklaringer eller tænke på ordklasser:

I onions and onions (Jeg løj og løj)

I pay treasure (skat)

The posture is wrong (holdning)

Kongruensfejl

Først og fremmest bør hjælpeverberne læres, så man ikke ser eksempler på *they is, he are, we was* (*they are, he is, we were*)

Men kongruensfejl ses også i andre sætninger som *we goes out, Me and Andy was taken* (*we go out, Me and Andy were taken*)

Præpositioner

Mange elever bruger altid *on*, når de mener på, som i *on the restaurant*

Tidspræpositioner som *ago, for, in* volder mange elever problemer

Derudover er *Phrasal verbs* et vanskeligt område, som kræver megen øvelse, fx

Look after/for/at

Wait for/on

Go in/into

Forkortelser – sms-sprog

Sms forkortelser kan kun bruges, hvis eleverne skriver en sms eller gengiver en i opgaven. Eksempler herpå *U2, Me2, 4U, CU*

Slang og bandeord

Slang og bandeord må kun bruges i direkte tale, men også her bør eleverne være meget varsomme med at bruge ord som *fucking bitch, gonna*

Substantiver

Der kan være problemer med at sætte et substantiv i pluralis, specielt er der problemer ved ord, der altid er ental som

moneys og informations (*money, information*)

og ord med uregelmæssig pluralisdannelse som

mens, womens (men, women)

Derudover er der problemer med distributiv pluralis som i fx *He took theirs life (He took their lives)*

Genitiv

Manglende apostrof, fx *The cops voice (The cop's voice)*

Ordstilling

Der er stadig elever der bruger dansk ordstilling som fx

It is true would I mean

Pronominer

Refleksive pronominer, hvor nogle elever skriver *themselves, ourselves, sheself, Iself (themselves, ourselves, herself, myself)*

Relative pronominer, hvor der ofte bruges *there* i stedet for *who/which/that*

I genitiv er der problemer med, at *whose* ofte bliver til *who's* eller *which*

Tegnsætning

Nogle elever sætter for få punktummer, andre sætter for mange kommaer, de bruger simpelthen dansk grammatisk komma.

Her bringes et udpluk af årets "tudser"

After I ate my mother's foot, I was so full

Joey ordered a big bear to himself

My eyesight change from normal to pink

There shall not much to bored me

I had been sitting in the fly for about 12 hours

Expired New York was a moment I never forget

To avoid getting bored you need a good patient

The man stole his scrotum.

They put me in handcops.

I might get a head egg.

He rowed a text message to his best friend

He need to send a messenger to his best friend

I ended up mouth-lamb

He found drugs in my back

I blacksmith me in my bed

But that can spoon

What Makes a Good Writer

En censor skriver, at han med sine elever arbejder ud fra overskriften *What makes a good writer?*

Han tager punktet op efter hver skriftlig aflevering, hvor eleverne ud fra de fejltyper, de hver især har, prøver at komme med forslag til, hvordan de kan udvide listen over ting, der er vigtige eller afgørende for at blive *a good writer*. Efter et skoleår er listen faktisk blevet ganske lang, og de vigtigste dele af grammatikken kommer med. De elever, der arbejder med at bruge listen i deres opgaveskrivning, bliver ganske gode. Her er eksempler på, hvad der kunne stå på listen:

- *Good writers work things through (i.e. spelling, tenses etc.)*
- *Good writers have a story to tell and try their best to make a good set-up*
- *Good writers use elements of surprises in their story writing (the end)*
- *Good writers feel like getting the reader hooked on their story – by being careful. The reader hates guessing what the writer is writing.*
-
-

Brug af hjælpemidler og it

Der er stadig nogle elever, som skriver i hånden. Det er ærgerligt, for disse elever vil ikke kunne få hjælp fra pc'ens stave- og grammatikkontrol. Typisk vil de også have mindre tid til rådighed, idet de skal afsætte tid til indskrivning af opgaven. Derudover kan det for nogle elever være en udfordring at benytte en håndskrift, som er tilstrækkeligt læsbar.

Censorerne skriver bl.a.:

”Eleverne er blevet bedre til at bruge stavekontrollen. Som noget nyt er nogle elever begyndt at indsætte rammer omkring teksten – vel at mærke enten blomster, *pins*, stjerner etc. Jeg håber, det endnu en gang nævnes, at fokus bør være på indholdet – og ikke papirusmykning af forskellig slags!”

”Dejligt at eleverne må bruge online-ordbøger. Det gør det meget hurtigere at slå ord op, og flere elever bruger derfor ordbogen.”

”Der er ikke mange ord, der er stavet forkert, men mange ord, der er brugt forkert.”

Eleverne skal passe på, at stavekontrollen ikke bliver en *false friend*. Den skal bruges sammen med en ordbog.

Karaktergivningen

De nye prøver er lavet, så de passer til Fælles Mål 2009. Prøverne skal vise, i hvor høj grad eleverne opfylder de relevante slutmål i forbindelse med den skriftlige dimension.

Mange censorer giver udtryk for, at de har haft stor glæde af at bruge evalueringsskemaet fra prøvevejledningen til fastsættelse af karakteren for den fri skriftlige opgave. Dette evalueringsskema er netop udarbejdet, så det svarer til Fælles Mål og tilgodeser alle fire CKF'er, således at man sikrer, at elever, der udviser kendskab til kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande, belønnes for dette. Hvis man bruger evalueringsskemaet, vil man ligeledes være mere tilbøjelig til at medregne både positive og negative sider ved opgaven. Man må tage i betragtning, at engelsk er et sprog på vej, derfor kan det ikke forventes, at elever i 10. klasse skriver fejlfrit.

Undervisningsministeriet udarbejder sammen med Uni-C og Skolestyrelsen hvert år en oversigt, som fortæller, hvilke karakterer elever i 9. og 10. klasse har opnået. Karakterstatistikken for 2000-2009 findes bag dette hyperlink. Karakterstatistikken for prøveterminen 2010 vil blive offentliggjort på denne side så hurtigt som muligt.

Køn

Censorerne er blevet spurgt, om de kunne se en sammenhæng mellem køn og valg af emne samt køn og opnået karakter. Der tegner sig ikke et entydigt billede.

Censorerne skriver:

”Mine karakteroversigter viser, at drengene har en større andel fagligt stærke blandt sig, mens pigerne tegner sig for den største gruppe fagligt svage elever.”

”Emne et var det mest populære, især hos drengene, men forskellen var dog ikke markant. Min bedømmelse viste ligeledes en lille tendens til, at drengene opnåede en lidt højere karakter i emne et end i emne to.”

”Flest elever valgte opgave et uanset køn. Der er lidt flere piger, der scorer de højeste karakterer og flest drenge, der scorer de laveste. Men det er en meget lille forskel.”

Statistisk kan man se, at emne et blev valgt af 59,5 % af pigerne og 63,5 % af drengene. Emne to var til gengæld mere populær blandt pigerne, hvoraf 40,5 % valgte dette emne. Derimod var det kun 36,5 % af drengene, der valgte emne to. Som tidligere nævnt var emne et det mest populære emne samlet set med 61,5 %.

Praktiske forhold

De tilsynsførende skal være ordentligt orienteret om reglerne, inden prøven begynder, så de ved, hvad eleverne må, og hvad de som tilsynsførende skal sørge for, at der står på opgavebesvarelsene, såsom sidetal og elevunderskrift. Nogle vagter havde indsamlet to forskellige opgaver fra samme elev. Desuden skal de tilsynsførende sørge for, at det skrives på karakterlisten, hvis en elev ikke afleverer en fri skriftlig opgave, eller hvis en elev er udeblevet fra prøven.

En del skoler har printet den fri skriftlige opgave ud i to eksemplarer, så lærer og censor kunne rette på samme tid, og så begge havde opgaverne under forhandlingen. Dette var censorerne meget glade for, og det vil de gerne opfordre alle skoler til at gøre.

Eleverne bør informeres tydeligere om, at de skal bruge oplæg og have tjek på længde. Eleverne bør have afprøvet mindst et prøvesæt inden afgangsprøven, så ingen er i tvivl om, hvad der kræves, og hvordan det hele foregår.

Censorordningen

I år var ordningen således, at den beskikkede censor skulle sende sin karakterliste i en lukket kuvert med tilbage til skolen sammen med de rettede opgaver. Når læreren havde sendt sine karakterer til censor, kunne vedkommende få censors karakterliste, og forhandlingen kunne gå i gang. Når der var opnået enighed om karaktererne, skulle to enslydende karakterlister med begges underskrifter sendes til skolen.

Herom skriver censorerne:

”Forhandlingerne har fungeret fint, men det er utroligt, at ikke alle lærere bruger excel arket til udregning af den samlede karakter. Utroligt, at nogle lærere skal bruge tre uger på at få rettet et enkelt sæt opgaver!”

”De mange samtaler er givtige, men meget tidsrøvende.”

”Vi ordnede karakterforhandlingerne via mail og med brug af kopier af excel arket, derfor gik det let og hurtigt.”

Generelt er der tilfredshed med den kontakt, der skal være mellem lærer og censor, inden karakteren fastsættes. Mange censorer arbejder med et pilesystem i deres noter, så de hurtigt kan se, om de var lige ved at give den karakter, som læreren har givet og derfor er parate til at ændre deres karakter.

Det skal dog slås fast, at såfremt der ikke kan opnås enighed om en karakter, så er det censors karakter, der tæller mest, jf. karakterskalabekendtgørelsen § 14 stk. 2.

Mundtlig prøve

Ligesom der kom en ny skriftlig prøve, så skulle den nye mundtlige prøve løbe af stablen for første gang ved en sommerprøve. Prøven er blevet godt modtaget af såvel lærere som

elever. Der har faktisk kun lydt rosende ord om den. Formen er kendt fra 9. klasse af eleverne. En elev sagde efter prøven følgende om sit lodtrukne tema (*Violence*):

”Først tænkte jeg øv, men efterhånden blev jeg så optaget af mit emne, at jeg er blevet helt rørt.”

Også fra censorerne kommer der positive meldinger. De skriver bl.a.:

”Jeg blev meget glad over at opleve denne prøve. Den fungerer, og jeg oplevede ikke problemer med at fylde tiden ud. Eleven får meget taletid, hvor tekstarbejdet forud selvfølgelig bliver endnu vigtigere!”

”Eleverne har selv udtrykt stor tilfredshed med prøven. De har oplevet samtalen som interessant, og tiden er fløjet af sted.”

”Der synes at være en tendens til, at denne prøveform afspejler den daglige undervisning og elevernes daglige indsats betydeligt mere end tidligere.”

”Prøven opleves autentisk og meningsfuld. God sammenhæng. Elevens viden og sproglige formåen kommer i spil.”

Tekstopgivelser

Til FS10 skal der opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets CKF'er. Opgivelserne skal omfatte 50-60 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, fx billed- og lydmedier. Flere engelsktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne.

Om tekstopgivelserne skriver censorerne bl.a.:

”Fin alsidighed. God balance mellem ikke skrevet materiale, skønlitteratur og faglitteratur. Ingen faste lærebogssystemer, men med mange links til internettet og gode, velegnede film.”

”Teksterne kom næsten udelukkende fra bogsystemer, dvs. der var ingen aktuelle emner fra aviser, blade eller nettet.”

”To af skolerne havde udelukkende benyttet én tekstbog gennem hele undervisningsforløbet. Den ene bog var næsten 20 år gammel, hvilket gjorde, at nogle af emnerne/teksterne var lidt *outdated*.”

”Faglitteratur var overrepræsenteret i forhold til skønlitteratur. Film og musik indgik. God blanding af lærebogssystem og andet, med vægt på andet.”

”Nogle glemmer, at tekstopgivelserne skal være alsidige og fokuserer kun på *Violence*, når der arbejdes med USA.”

Censorerne har haft gode samtaler med lærerne om sammensætningen af tekstopgivelserne, og om hvor der kan findes nyere og mere aktuelt materiale. Det er fx uheldigt, hvis en lærer

opgiver temaet *Troubles in Northern Ireland*, og ikke er orienteret om/har orienteret eleverne om, at der har været fredelige tilstande der i flere år.

Det kan anbefales, at eleverne er med til at vælge, hvilke temaer der skal gennemgås i årets løb. Det øger engagementet og betyder, at det vil være nemmere for eleverne at finde selvvalgte emner, som de virkelig har lyst til at fordybe sig i.

Når lærerne udfylder tekstopgivesblanketten, skal teksterne fremover opgives i 4-6 temaer, så såvel elever som censor kan se, hvilke tekster der hører til det enkelte tema.

Lodtrækning

Lodtrækningen mellem de 4-6 temaer, som årets tekstopgivelser skulle inddeles i, foregik tilsyneladende uden problemer. Lodderne skal fordeles jævnt på alle temaer.

Hvis en elev ikke er til stede på lodtrækningsdagen, bestemmer skolens leder, hvornår der så kan trækkes lod, samt hvornår der senest kan foretages en lodtrækning. I år har det været sådan, at prøven var begyndt, når eleven havde trukket sit tema. Denne regel ændres fra næste prøvetermin. Se herom senere under Nyt til FS10 mundtlig prøve.

Temaer

Censorerne er blevet bedt om at indsende eksempler på, hvilke temaer der blev opgivet i år. Herunder bringes en liste, som måske kan tjene som inspiration for andre.

<i>Accepted/Respected Culture and Teenage Life in the USA</i>	<i>Being Different/Living Differently</i>
<i>Being Young</i>	<i>The Blitz</i>
<i>Careers</i>	<i>Civil Rights</i>
<i>Crime and Punishment</i>	<i>Crime and Violence</i>
<i>Discrimination</i>	<i>Eating Disorders</i>
<i>Ethnic Minorities</i>	<i>Fame/Icons</i>
<i>Growing up</i>	<i>Health and Beauty</i>
<i>Heroes</i>	<i>Historical Disasters</i>
<i>Holidays and Traditions</i>	<i>I, too, am American</i>
<i>Identity</i>	<i>Island of Ireland</i>
<i>Lifestyles and Health</i>	<i>The Maoris in New Zealand</i>
<i>Multicultural Society</i>	<i>Music</i>

Native Americans

Northern Ireland and the Troubles 1970

People and Food

Sci-Fi/Horror

Sick Society

South Africa – History and Culture

Sports

Teenage Literature

Travel

Use of Media

Violence

Weak and Strong

Censorerne skriver, at bl.a. følgende temaer fungerede godt: *Music, Discrimination, Civil Rights, Multicultural Society*.

Temaer, der var vanskeligere for eleverne, var bl.a. *The Blitz, Teenage Literature, Sick Society, Weak and Strong, Homeless og Sci-Fi/Horror*.

Det er vigtigt, at temaerne ikke bliver så snævre, at det kan være svært for eleverne at finde fordybelsesområder som fx *Homeless*. Samtidig skal de heller ikke være så brede, at det ikke giver mening at arbejde med temaer, da stort set alt kan komme ind under dem, fx lande.

Emner

Læreren skal godkende elevernes selvvalgte emner. Det vil sige, at læreren skal tage stilling til, om emnet med rimelighed hører ind under det lodtrukne tema, om det vil være muligt at finde kilder til emnet, samt om emnet lægger op til inddragelse af kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande. Netop derfor skal læreren ikke godkende emner, der omhandler danske forhold som fx Restaurant Noma.

En censor skriver:

”Eleverne har udvist stor fantasi, når de har valgt emner, og jeg synes, at lærerne har godkendt emner, som ikke har haft ret meget med de opgivne tekster og temaer at gøre.”

Disposition

Dispositionens punkter skal være i stikordform og ikke med lange sætninger eller sammenhængende tekst. Der gælder de samme regler for udformning af dispositionen som til FSA, det vil sige, at der ikke må være billeder og illustrationer på – medmindre de er nødvendige for redegørelsen. Hvis en elev fx skal redegøre for symbolikken på et cd cover, vil det være i orden at have et billede af det på dispositionen.

Der var åbnet mulighed for, at eleverne sammen med dispositionen kunne aflevere statistikker, som skulle bruges under redegørelsen. Det var yderst få elever, der benyttede sig af denne mulighed. Derfor bliver denne mulighed afskaffet fra næste skoleår.

Censorerne skriver:

”En del dispositioner var ret tynde, der var ikke mange stikord på dem og i de fleste tilfælde var eleven færdig med sin redegørelse på 2-4 minutter.”

”Gode og brugbare dispositioner. Men eleverne kender jo også konceptet fra sidste år.”

Her bringes et eksempel på en disposition, som fungerede fint, og som overholder de krav, der stilles til en disposition.

Outline

Name: xxxxxxxx

School: xxxxxxxx

Class: 10

Topic: Agression – Violence

Subtopic: Football and hooliganism in England

1. Why did I choose this topic?
Very exciting

Want to know more
2. Hooligans in England
Violent and non-violent fans

What does a hooligan do?

Statistics for hooliganism

Most crazy hooligans (West Ham)

Hooligans in England compared to Denmark
3. The hooligans
What kind of people choose to be hooligans?

How do people respond to hooligans?

What kind of crime do they commit?
4. Society
Football today and before

What can the society do about violent hooligans?

Why do anything?
5. My opinion

Sources:

Green Street Hooligans (Movie)

www.wikipedia.org/wiki/football_hooliganism

<http://www.hooli-news.co.uk/hoolinews2.php?0911|9>

Teacher's signature

Student's signature

Kilder

Censorerne skriver herom:

”Det var helt tydeligt, at eleverne havde arbejdet meget koncentreret med deres selvvalgte emne og havde også gjort meget ud af at finde egnede tekster af forskellig slags.”

”Overvejende brug af internet, kun få film, ikke alle havde forstået at finde to forskellige slags tekster.”

”Mange elever havde brugt danske kilder, ingen kilder eller dem selv som kilde. Det var oftest kun tekstkilder, så variationen af kilder var ikke overholdt.”

Kildeangivelserne skal være præcise. Det er ikke i orden kun at skrive fx Google, wikipedia.com eller *School Times Article*. Den nøjagtige internetadresse skal fremgå, ligesom der skal stå titel på artiklen, samt fra hvilket nummer af *School Times* artiklen stammer.

Eleverne må ikke bruge sig selv som kilde. Naturligvis må de bruge den viden, som de har, men det er ikke nok at bygge redegørelsen på det. Der skal mindst indgå to kilder af forskellig teksttype, fx en artikel og en film.

De kilder, der opgives, skal være på engelsk. Dels fordi eleverne skal have et engelsk ordforråd om emnet, og dels fordi de skal kunne inddrage kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande.

Der blev brugt mange forskellige kilder, hvoraf der kan nævnes internettet, *YouTube*, film, musik, blade, artikler. Der blev kun brugt meget lidt skønlitteratur i elevernes kilder.

Eleverne skal ikke skrive normalsidetale på deres kilder. Der er derimod krav om, at elevernes kilder ligger ud over klassens tekstopgivelser. Det skal indgå i overvejelserne, at eleven har ca. 7 minutter til at redegøre for sine kilder.

Det kan være en god idé at bede eleverne aflevere en udskrift af deres kilder sammen med dispositionen. Dette kan hjælpe læreren i forberedelsen af prøven samt sikre eleven, såfremt et internetlink forsvinder.

Samtalen

Censorerne skriver:

”Den efterfølgende samtale forløb godt. Lærerne var gode til at stille spørgsmål – gå i dialog med eleverne om emnet/temaet.”

”Et sted oplevede jeg, at samtalen nærmest fik karakter af interview af eleven, styret af nedskrevne spørgsmål fra læreren.”

Det er vigtigt, at læreren har forberedt nogle spørgsmål, der kan bruges under samtalen. Det er bedst med åbne spørgsmål i modsætning til ja/nej spørgsmål, da formålet jo er at få eleven til at tale. Eleverne skal på forhånd være forberedt på, at de skal tage initiativ i sam-

talen. En god måde at få en samtale i gang på kan være at ridse en problemstilling op fra temaet og spørge eleven, hvad vedkommende mener om det.

Prøveforløbet

Censorerne skriver:

”Det virker godt og naturligt at forsætte samtalen med at uddybe deres emne. Nogle lærere har syntes, det var svært at forberede sig til prøven, men i langt de fleste tilfælde er samtalen kommet helt af sig selv ud fra ting, som eleven har sagt. Langt de fleste elever har været rigtig gode til at tage stilling til andre aspekter inden for det overordnede tema, når de blev spurgt.”

”De fleste elever kunne tale 3-4 minutter, hvorefter læreren skulle stille spørgsmål. Den efterfølgende samtale blev ofte en overhøring i de opgivne tekster inden for temaet eller en uddybning af elevens kilder.”

”Det forløb ganske fint og gav slet ingen problemer eller anledning til bekymring. Eleverne leverede fine præstationer, og læreren mærkede straks, hvis temaet haltede lidt og skulle justeres til næste år. Derfor heller ingen problemer i diskussionen af disse.”

”Prøven rummer i høj grad muligheder for både svage og stærke elever. For mange elevers vedkommende lader det til, at de gør forberedelsen af prøven til deres eget projekt, de afspejler ejerskab over for prøven og graden af fordybelse inden for temaerne er tydelig.”

Nogle lærere har over for censorerne givet udtryk for, at de ikke mente, de behøvede overholde det, der står i prøvevejledningen. Det er vigtigt, at alle overholder det, der står i prøvevejledningen, for det er den eneste måde, hvorpå vi kan sikre, at alle elever i hele landet bliver behandlet ens.

Tjekliste

Til FSA har jeg tidligere udarbejdet tjeklister, så man hurtigt kan se, om man har husket det hele. Det er der mange, der har været glade for, derfor bringes her nogle til FS10.

Tekstopgivelser

Der opgives 50-60 normalsider

En normalside = 1300 bogstaver uanset teksttype

Opgivelserne opstilles i 4-6 temaer

Underskrives af skolens leder

Disposition

Overordnet tema – selvvalgt emne

Kun stikord – ikke sammenhængende tekst

Ikke for mange stikord

Ingen kilder på dansk

Ikke *mig selv* som kilde

Flere forskellige teksttyper som kilder

Ingen illustrationer (kun hvor det er absolut nødvendigt)

Underskrift fra lærer og elev

Kilderne ligger ud over klassens tekstopgivelser

Til censor sendes:

Tekstopgivelsesblanketten

Elevernes dispositioner

Oversigt, der viser sammenhængen mellem elev, overordnet tema og selvvalgt emne

Oversigt over elevrækkefølge til prøven

Følgrebrev

Lærers e-mail-adresse og telefonnummer

Karaktergivning

Censorerne skriver:

”Der er ingen tvivl om, at denne prøveform belønner dem, der har forberedt sig bedst.”

”Det har fungeret godt. Igen er evalueringsskemaet fra prøvevejledningen et rigtigt godt værktøj, som med fordel kunne gøres til krav i sikring af ensartede bedømmelser.”

”Denne prøveform viser bedre, hvor eleverne befinder sig i forhold til slutmålene.”

Alle censorer melder om stor enighed ved karakterfastsættelsen. Ligesom det ser ud til, at hele skalaen er blevet brugt.

Forberedelse til prøven

Der afsættes ca. 10 lektioner til elevernes arbejde med dispositionerne. Eleverne må arbejde sammen i mindre grupper eller individuelt med udarbejdelsen af dispositionerne. Et forslag kunne være at lade eleverne arbejde gruppevis efter lodtrækningen, så elever, der havde trukket samme tema i begyndelsen, arbejdede sammen, så de kunne inspirere hinanden til emnevalg og med at finde kilder. Ligesom læreren kunne komme med de materialer og forslag, som passede til de enkelte temaer. Allerede på det tidspunkt er det vigtigt at gøre

eleverne opmærksom på, at de skal have noget med om kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande.

I grupperne kan eleverne ligeledes (gen)se de opgivne film, som passer til deres tema. En lærer havde desuden lavet et spørgsmålsspil til hvert tema. Eleverne trak spørgsmål, som havde relation til deres tema, og skulle besvare spørgsmålet over for gruppen.

Læreren skal ret hurtigt godkende de enkelte elevers emnevalg, så de kan arbejde videre med dette. Det kan anbefales, at eleverne afleverer et udkast til disposition, som læreren giver respons på, inden den endelige disposition afleveres. Hvis denne ikke opfylder de formelle krav, der stilles, skal læreren ikke godkende den. Læreren godkender elevens disposition med sin underskrift. Efter de nye regler vil eleven ikke kunne gå til prøve, såfremt læreren ikke har godkendt dispositionen. Eleven skal dog have mulighed for at udarbejde en disposition og efterfølgende aflægge prøve snarest muligt.

I årets løb er det vigtigt at give eleverne mange udfordringer, så de er vant til at arbejde med fremlæggelser. Disse fremlæggelser kan være i mindre grupper eller via medier. Man kan læse mere om hvordan på [EMU](#).

Forskelle på FSA- og FS10-prøverne

Eleverne i 10. klasse har mulighed for at aflægge mundtlig prøve på FSA- eller FS10-niveau. Den skriftlige prøve kan imidlertid kun aflægges på FS10 niveau, da den skriftlige prøve til FSA er en udtræksprøve, som 10. klasse elever ikke har mulighed for at aflægge.

For at hjælpe såvel lærere som elever med at vælge det rette niveau, bringes der her en oversigt over forskellene på de to prøver.

FSA	FS10
Opgiver 30-40 normalsider	Opgiver 50-60 normalsider
Redegørelsen varer ca. 5 min	Redegørelsen varer ca. 7 min
Elevers kilder kan være ud over de opgivne tekster eller bestå helt eller delvis heraf	Elevernes kilder skal være ud over de opgivne tekster
Lodtrækning under prøven	Lodtrækning tidligst 10 skoledage før de skriftlige prøvers begyndelse
Samtale om et andet emne (overordnet tema)	Samtale om samme emne (overordnede tema)
Samtalen varer ca. 8 min	Samtalen varer ca. 7 min

Nyt til FS10 mundtlig prøve

Med prøvebekendtgørelsens ikrafttræden den 1. august 2010 er der blevet foretaget nogle ændringer. Der er tale om små justeringer og præciseringer. Læs mere herom i det følgende.

Skriftlige prøver

Der er ikke sket nogen ændringer mht. de skriftlige prøver. Til FS10 er det stadigvæk læreren, der retter opgaverne og forhandler karakterer med den beskikkede censor.

Mundtlige prøver

Her er der kommet flere af de ting med, som tidligere kun har stået i prøvevejledningen.

Tekstopgivelserne skal inddeles i 4-6 temaer.

Lodtrækning ved FS10

Der er nu kommet til at stå i bekendtgørelsen, at lodtrækningen tidligst må foregå 10 **skoledage** før de skriftlige prøver begynder. Denne ændring er sket, da der nogle år falder mange helligdage i det tidsrum, hvor eleverne skal forberede det selvvalgte emne. Det vil fx være tilfældet i den kommende prøvetermin.

Det er ligeledes blevet fastsat, at eleverne må trække lod og forberede sig individuelt eller i mindre grupper. Eksaminationen foregår dog stadigvæk enkeltvis.

Dispositionen

Der har været en del frustrationer med hensyn til elever, der ikke har afleveret en disposition til den fastsatte tid. Nu er det blevet sådan, at elever, der ikke afleverer en disposition, ikke kan gå til prøve. Eleven skal dog have mulighed for at udarbejde en disposition og efterfølgende aflægge prøve snarest muligt.

Det er desuden blevet præciseret i bekendtgørelsen, at dispositionen skal indeholde stikord til, hvad eleven vil redegøre for ved eksaminationen, en oversigt over anvendte kilder samt lærerens og elevens underskrift. Det vil stadigvæk være naturligt, at det første punkt er en begrundelse for valg af emne. Men med denne formulering er det slået fast, at der ikke må forekomme længere tekststykker og sammenhængende tekst på dispositionen.

Prøvens begyndelse

Det er samtidig blevet slået fast, at en mundtlig prøve baseret på forlæg udarbejdet i undervisningen er begyndt, når eleven møder op til eksaminationen. Det vil sige, at elever kan fortryde deres tilmelding til mundtlig prøve FS10 efter lodtrækningen.

Klager

Det har tidligere været sådan, at en elevs klage over den givne karakter kun kunne resultere i en fastholdelse af karakteren eller en højere karakter. Det er nu blevet ændret således, at omprøve eller ombedømmelse i forbindelse med klager over en prøvekarakter kan føre til en lavere karakter. Derimod vil det fortsat være risikofrit at klage over fejl og mangler af betydning for prøvekarakteren.